

Evidenčný list pamätihodnosti mesta

VRA-3-1

Mesto: Bratislava

Mestská časť: Bratislava –**Vrakuňa**

Adresa:

Adresa popisom:

Typ pamätihodnosti: kategória 3 – zaniknuté

Názov pamätihodnosti: **Horný a dolný prechod cez rieku Čalova**

Popis: Vrakuňa leží na východ od Bratislavy, na ceste vedúcej cez Malý Dunaj na Žitný ostrov. Prvá písomná zmienka o Vrakuni je v listine kráľa Ondreja III. Z roku 1290, ktorou obnovil donáciu udelenú už Ladislavom IV. vrakunským zemanom Martinovi, Matejovi a Svoradovi, synom Herculovým, na dediny Focha a Vavrince, ako aj na dedinu Myr spolu s prechodom toku rieky Čalova (stredoveký názov Malého Dunaja). Tento tzv. **dolný prechod** mal lokálny význam a slúžil na zlepšenie stykov medzi Vrakunou, ležiacou na pravom brehu a dedinami, ktoré ležali na sever od tohto dunajského ramena a patrili vrakunským šľachticom. Na hornom toku rieky Čalova, rovnako v blízkosti Vrakune, bol aj tzv. **horný prechod**, ktorý daroval kráľ Ondrej III. mestu Bratislave v roku 1291. Prechod s mýtom bol na mieste, kde cesta z Bratislavy prekračovala Malý Dunaj (rieku Čalova) a smerovala cez Komárov a Podunajské Biskupice na Žitný ostrov. Nachádzal sa v priestore na východ od miesta, kde sa najsevernejšie položené dunajské Mlynské rameno vlievalo do Malého Dunaja, západne od Vrakune. Tieto prechody boli spoplatnené- vyberalo sa tu mýto, ktoré sa delilo do 19. storočia na 4 časti: desatinu dostával ostrihomský arcibiskup, zvyšok si po tretinách rozdelili :opátstvo v Pannonhalme, pilišské opátstvo a bratislavský župan. V roku 1392 daroval kráľ Žigmund štvrtinu Vrakune aj s podielom na dolnom prievoze mestu Bratislave. Od tohto roku rozlišujeme horný a dolný prievoz. Prievoz cez brod mali na starosť vždy 4 obyvatelia Vrakune alebo Prievozu, jeden z nich bol mýtnik. Ročný výnos z mýta bol cca 1500 zlatých, mzda mýtnika bola 24 zlatých.

most cez Malý Dunaj

Literatúra a pramene:

Lehotská D. a kol.: Dejiny Bratislavy (BA 1978 str.413-4)

Spracoval: PhDr. Jana Hamšíková, MÚOP

Autor fotodokumentácie:

Dátum: apríl 2010